

Hendrik Old, lögtingsmaður veri í Brüssel við uttanlandsnevndini:

Vit fáa einki frá ES fyri einki

- So greið vóru boðini, sum limirnir í uttanlandsnevndini hjá lögtinginum fingi á kunningarferðini í Brüssel. Vit mugu fylla út karmarnar í handilsavtaluni við ES áðrenn talan kann vera um broytingar.

EIRIKUR LINDENSKOV

Í síðstu viku var uttanlandsnevndin hjá lögtinginum á kunningarferð í ES-hövuðsstaðnum, Brüssel. Endamálið við ferðini var at kunna seg um ES-viðurskipti og at hitta ymisk ES-fólk á máli.

Umboði Javnaðarflokksins í uttanlandsnevndini, Maritu Petersen, barst frá at vera við og í hennara stað var Hendrik Old, lögtingsmaður við ES ferðini. Sosialurin hevur hitt hann, og spurt, hvat hann fekk burtur úr ferðini.

- Ferðin var væleydnað og væl lögð til rættis, sigur Hendrik Old. - Vit tosaðu við nøgv fólk, og fingi nøgv áhugavert at vita.

Hendrik Old sigur kortini, at tað, sum tey alla tíðina fingi at vita var, at føroyingar ikki skulu vænta sær serligar sømdir frá ES fyri einki.

Kappast við ES-lond

- Argumentini, ið summir flokkar í Føroyum nýta, at vit eru so lítil, at tað snýr seg bara um at gera eina góða avtalu og snakka pent við ES, halda ikki, visir Hendrik Old á.

- Vit kunnu ikki sammetast við kanaloeyggjarnar, tí vørn, vit útflýta, kemur undir sonevndar «følsamar vørur». Fiskaútflutningur okkara er beinleiðis í kapping við útflutningin hjá øðrum ES-londum, og tað gongur ikki.

Nevndin kom til Brüssel næststósta sunnudag. Mánadagin var tað ein av stjórnunum í ES, spaniamaðurin A. Oyarzabal, sum m. a. hevur handilsavtaluna við Føroyar undir sær. Hann er samráðingarleiddari, ta ES hevur samráðingar við okkum.

Hann visti á, at tað als ikki var fyrstu ferð at hann hoyrdi hesi argumentini, at Føroyar skulu hava sersømdir frá ES, tí vit eru eitt so lítið land.

- Tað ber als ikki til og kemur als ikki upp á tal, gjørdi hann púra greitt, sigur Hendrik Old.

Hann visti á, at sama produkt, sum føroyingar vilja hava sersømdir fyr í ES eisini verður framleitt av fleiri ES londum. Tey finna seg als ikki í, at lond sum Føroyar fáa serligar sømdir.

Mugu troyta avtaluna fyrst

Oyarzabal visti á, at tað fór at vera sera trupult at fáa ES-londini at góðkenna

nakrar broytingar í frihandilsavtaluni við Føroyar, so leingi vit ikki megna at fylla út karmarnar í avtaluni.

Oyarzabal gjørdi føroysku politikarunum greitt, at tað bert er í fáum førum, at føroyingar náa útflutningsloftini, sum sett eru í avtaluni við ES.

Hann segði eisini, at tey í ES eru opin fyrir loysnum, men at føroyingar fyrst mugu troyta teir møguleikar, sum eru í handilsavtaluni við ES. Hann visti eisini á, at tað er sera trupult at finna forståls fyrir hesum ynski føroyinga, tá tað bara eru eini 2 - 3 fiskasløg, sum náa útflutningsloftið.

Als ikki triðjalandsfisk

Annað mál, sum Oyarzabal gjørdi føroysku politikarunum greitt, var at talan als ikki kann verða um útflutnings at triðjalandsfiski til ES.

- Hetta kundi als ikki koma upp á tal, greiddi hann okkum, og aftur hesaferð var tað afturvendandi,

Hendrik Old heldur lítið um politikarar, sum bara halda at vit kunnu tosa pent við ES og fáa sømdir

Verði eins uppfinnsamir og japanar

- Men teir vóru eisini positivir. Oyarzabal, sum fleiri ferðir hevur verið í Føroyum, hevði júst verið í Japan, og var sera hugtakin av, hvussu uppfinnsamir japanar eru - og teir eru eisini oyggjarbúgar, hóast ilt at samanbera Føroyar og Japan. - Oyarzabal helt als ikki, at vit skuldu missa móti, men heldur hugsa um eisini at leggja á annan bóg - og her nevndi hann serliga tænastuveitingar, greiðir Hendrik Old frá.

Men saman um tikið heitti hann á okkum um at

brúka tær kvotur og tey loft, sum vit hava fingið í handilsavtaluni til fulnar, áðrenn vit fara at tosa um at broyta avtaluna. Tað stutta av tí langa var, at vit ikki skulu vænta at fáa nakað fyr einki, men at vit mugu lata nakað fyr nakað, sigur Hendrik Old at enda í stuttari viðmerking til Sosialin.

Uttanlandsnevndin fer at skriva eina frágreiðing um turin - og vit fara seinni at gera meria burtur úr hesum.

Uttanlandsnevndin á kunningarferð í Brüssel:

Flestu lond hava sendistovur í Brüssel

Bæði Áland og Grønland hava umboðsfólk í ES, meðan Føroyar einki hava.

EIRIKUR LINDENSKOV

Í frágreiðing til limirnir í uttanlandsnevndini, greiðir Tommy Petersen, sum er lögfrøðiligur ráðgevi frá viðurskiptum í ES. Hann sigur, at ES-skipanin kann byttast í tryggjar partar. Ráðið, Kommissiónin og Evrópatunglið. Uttanlandsnevndin hittu umboð frá øllum hesum stovnum og myndugleikum.

Ráðið er partvist politiska valdið hjá ES - tað er tann myndugleikin, ið ger allar lógskipanir, og hevur Ráðið eina serliga skrivstovu at veita ráðgættum tænastu í lóggevuðarbeiði.

Frá ráðnum møttu limirnir í uttanlandsnevndini ensku Jill Aassant, stjóra í lögfrøðiligu tænastu ráðsins. Hon greiddi frá støðuni hjá ES til triðjaland - og um tilfarar avtalur.

Kommissiónin er sett saman av 20 kommissarum, sum eru tilnevndir av líma-

londunum. Ein er úr hvørjum landi og tveir úr teimum fimm stóru londum. Teir eru valdir fyrir fimm ár í senn.

Hvør kommissarur hevur eitt ella fleiri fakøki at umsitja. Kommissiónin hevur ein formann, Jack Santer, og virkar hon hóast málssøki eina ferð hjá ES, har hon m. a. hevði okkara avtalu sum málssøki, er Føroya samband til kabientíð.

Varastjórin, Marianne Thyrring, sum eisini hevur arbeitt á fyrstu dansku umboðstovu við ES, har hon m. a. hevði okkara avtalu sum málssøki, er Føroya samband til kabientíð.

Ein simpul handilsavtala, sum okkara, verður ikki beinleiðis viðgjørd í Tinginum, men bert send til hoyring. Tingið hevur annars á nøgnum okjum eftirlit við ES-skipanini sum heild, og er nú við í væl fleiri

og føroyska umsitingin í ávisan mun verða kunnað um ávis mál, sum hava teirra áhuga. Kabinettið er sett saman av 6 - 7 embætissmonnum, sum allir uttan ein eru danir. Stjóri er Lauris Norlund, ið m. a. hevur verið á føstu dansku umboðstovu við ES og í ES-skipanini. Hini embætissfólkini hava hvør sitt málssøki.

Varastjórin, Marianne Thyrring, sum eisini hevur arbeitt á fyrstu dansku umboðstovu við ES, har hon m. a. hevði okkara avtalu sum málssøki, er Føroya samband til kabientíð.

Evropatingið - ikki eitt veruligt ting

Tingið er ikki eitt rættuligt lóggevuð. Stóru ávirkanina hevur tað í málum viðvíkjandi figgarlógini hjá ES, góðkenning av Kommissiónini og góðkenning av tollsamgongum.

Ein simpul handilsavtala, sum okkara, verður ikki beinleiðis viðgjørd í Tinginum, men bert send til hoyring. Tingið hevur annars á nøgnum okjum eftirlit við ES-skipanini sum heild, og er nú við í væl fleiri

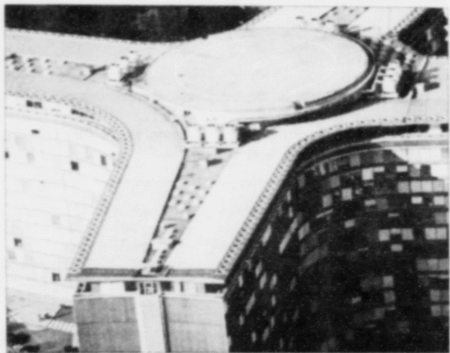
avgerðum enn fyrr - áðrenn Maastricht-avtaluna

Serliga ES-sendistovur

Nøgv lond innan og uttan fyrir ES hava í dag sendistovur við ES - Brüssel, samstundis sum tey hava sínámillum sendistovu í Belgia, eisini í Brüssel.

Sendimennir, Hannis Hafstein úr Íslandi, Enoh Nygård úr Noreg og Poul Skytte Christoffersen, sum uttanlandsnevndin hittu, eru sendimenn við ES. Hesar sendistovur eru vælmannaðar, Danmark hevur umleið 50 persónar og er sendistova Íslands næststørsta sendistova teirra.

Grønland sum 3. land hevur eitt umboð, sum »specialattache» á dansku sendistovu í Belgia. Hetta tí, at við plasering á sendistovu við ES hevði Grønland fingið beinleiðis atgongd til eina skipan innan fyrir ES, og verður tað ikki mett hóskandi. Umvent hevur Áland, sum gjøgnum Finnland er partur av ES, sitt umboð sitandi á sendistovu Finnlands við ES. Bæði hesi umboð eru sett

og figgjað av heimastýrunum, men undirløgd av varðandi sendimanni hjá ávikavist Danmark og Finnlandi.

Hannis Hafstein hevur drúgvur royndir við samstarvi við ES og var leiðandi embætismaður Íslands, tá samráðst var um EBS-avtaluna. Føroyska ES-umsitingin hevur tætt samstarv við íslendsku sendistovu við ES.

Grønland var partur av ES frá 1973 til 1985. Síðani tá hevur landið havt sínámillum avtalu við ES um

fiskiskap v.m. galdandi fyrir 10 ár. Nyggj avtala kom í gildi frá 1995, ið er galdandi fyrir seks ár.

Grønland hevur síðan 1992 havt umboð í Brüssel. Umboðið síðani 1995 er Finn Lynge. Hann er útbúgvinn katolskur prestur og var limur í ES-tinginum fyrir Grønland. Hann hevur síðan verið ráðgevi í grønlandskum málum í uttanríkisráðnum danska.

Hevur vist m. a. hvala- og kopaveiði serligan ans í altjóða høpi.